

Träkvista fritidsgårds utemiljö - perspektivinsamling

INLEDNING

Detta är en sammanställning av en perspektivinsamling som är gjord på beställning av kultur- och fritidsstaben. Under våren 2021 intervjuade projektgruppen barn, ungdomar och personal på Träkvista fritidsgård och fritidsklubb för att samla in deras perspektiv på hur en trygg och trivsamt utemiljö ska se ut, samt vilka funktioner som den bör rymma.

Perspektivinsamlingen är en del i en större medborgardialogsprocess angående utformningen av Träkvista fritidsgårds utemiljö. Den kommer enligt plan fortgå fram till genomförandet 2022.

I arbetet med perspektivinsamlingen identifierades sex perspektivgrupper. Barn, unga, unga med en funktionsvariation, personal, föräldrar och övriga medborgare. Barn, unga och personal möttes på plats på fritidsgården vid sju olika tillfällen under våren 2021. 23 barn i åldern 10-16 samt 6 personer ur personalen intervjuades. Samtalen kretsade kring fyra teman: trygghet, trivsel, funktioner och personalens arbetsmiljö.

Det gjordes även en digital komplettering via fritidsgårdens sociala medier. Föräldrar och övriga medborgare hänvisades till externwebben och hade där möjlighet att skicka in perspektiv via ett formulär. Formuläret låg uppe mellan den 30 mars och 16 april.

Unga som har funktionsvariationer har sin primära mötesplats på Ekebyhovs fritidsklubb. Därför hördes gruppen inte i detta skedet, men de kommer att konsulteras i det medskapande skedet av processen. Likaså kommer föräldrar bjudas in i större utsträckning längre fram i processen.

Vid tillfällena fick barnen lämna perspektiv på ett ungefärligt område som omringar Träkvista fritidsgård samt en del av den skogsslänt som ligger sydost om fritidsgården. Området illustrerades genom bilden nedan:

Det är projektgruppens uppfattning att vi efter dessa träffar uppnått en så kallad perspektivmättnad. Det betyder att samma perspektiv upprepas, och att inga nya perspektiv tillkommer. Perspektiven som listas i sammanställningen efter varje tema har nämnts en eller flera gånger under mötena på fritidsgården.

TRYGGHET

Alla svarsgrupper lyfter vikten av att den nya platsen och vägarna till densamma har en god belysning. Några önskar att belysningen ska vara mjuk och ge en mysig känsla. Svarsgrupperna känner en oro för att fler parkeringsplatser ska byggas och den ökade trafik det kommer medföra. En tydlig avgränsning mellan parkeringsplatser och fritidsgårdens utemiljö önskas. En fritidsledare säger: "barnen ska inte ha möjlighet att råka hamna på parkeringen". Några barn och ungdomar önskar ett staket runt utemiljön, i synnerhet mot den del som ska ligga mot parkeringar och skog. Några tycker att platsen endast ska kunna användas av dem som går på fritidsgården. En 11-åring sammanfattar det hela genom att säga: "Det är inte bra om det är många bilar som åker fram och tillbaka nära utemiljön. Det är inte heller bra att man behöver korsa barnens utemiljö när man tar sig från parkeringen till badhuset. Cyklar ska inte kunna passera där. Det får gärna finnas staket runt området så att folk inte kan ta sig in och skada marken. Det är bra med lampor så att man ser när det är mörkt."

Barn och ungdomar uttrycker att de vill vistas på platsen utan att känna sig rädda. "Man ska kunna vara där utan att behöva oroa sig för att något ska hända – att man blir rånad eller så" säger en 13-åring. De som jobbar på platsen ska kunna ta sig ut snabbt om något händer. Personalen på fritidsgården lyfter vikten av att den nya utemiljön blir överblickbar. Personalen ska kunna se barnen och barnen ska kunna se personalen. Det ska inte vara några stora saker i vägen. Personalen önskar okrossbara lampor och fasta och förankrade möbler. Samtidigt uttrycks att platsen ska vara välkomnande. En 13-åring tycker att de skulle kännas tryggt med kameror och väktare som tittar till platsen ibland. Några barn önskar ett mjukt underlag så att de inte ska slå sig om de ramlar, i synnerhet i anslutning till en möjlig klätterställning eller en linbana.

CENTRALA TEMAN – har lyfts av samtliga perspektivgrupper

Belysning

Platsen ska vara väl upplyst och samtidigt ha en mysig känsla.

Parkering och trafik

De nya parkeringsplatserna och en ökad trafik väcker oro.

Avskärmning

Parkeringsplatserna ska vara tydligt avskärmade från utemiljön och ej bidra till att människor måste korsa utemiljön för att ta sig till och från badhuset.

Trygghet – alla perspektiv

BELYSNING

- God belysning.
- Belysningen ska kännas mysig.
- Upplyst väg mellan uteplats och fritidsgård.
- Belysning ska finnas på vägarna som går till fritidsgården ("idag är det kolsvart").

ÖVERBLICKBARHET

- Ingen ska bråka eller göra sig illa: de som jobbar på fritidsgården ska kunna ta sig ut snabbt om något händer.
- Överblick: det ska vara lätt att se, inga stora saker i vägen.
- Personalen ska kunna se barnen och barnen ska kunna se personalen.

PARKERING OCH TRAFIK

- Det ska ej vara bilar nära utemiljön.
- Avspärningar ska finnas mellan parkering och platser som barn ska nyttja.
- Andra ska ej behöva korsa utemiljön när de tar sig fram på cykel eller går från parkering till badhus.

FUNKTIONER

- Okrossbara lampor (det finns dem som sparkar på lamporna för att det ska bli mörkt i området).
- Tåliga saker i utemiljön (fasta och förankrade).
- Fasta möbler.

AVGRÄNSNING

- Gärna staket så att det blir tydligt vad som är fritidsgårdens område.
- Andra barn och ungdomar ska ej kunna nyttja platsen.
- Önskar en avgränsad plats där barn som ska till badhuset kan leka.
- Inhägnat så att personer och djur inte kan komma in från skogen.
- Ett staket som avskärmar bilvägen så att man inte råkar skjuta ut en boll där.
- Avgränsning från bilar.

UNDERLAG

- Bra underlag så att man ej gör sig illa om man ramlar.
- Mjukt underlag vid klätterställning.
- Om det finns en linbana ska marken under där man landar vara mjuk.

ÖVRIGT

- Det ska vara välkomnande.
- Det ska vara lugnt och skönt runt klubbens område.
- Kameror kan sättas upp som filmar om nåt skulle hända.
- Väktare kan rondera ibland.
- Man ska kunna vara där utan att oroa sig för att nåt ska hända – att man blir rånad eller så.
- Se till att det inte är en otrygg känsla i skogen.

TRIVSEL

Trygghet och trivsel är nära sammankopplade. Alla perspektivgrupper nämner att en trygg plats uppfattas som trivsamt. Parkaktigt och lekplatsaktigt används som beskrivning av de framtida ytor. Det föreslås en kombination av olika typer av ytor så att det finns plats för gungor, en multicourt och sittplatser med bord att hänga vid.

Både personal och ungdomar påpekar att det finns en möjlighet i att utnyttja de olika nivåerna i skogsslätten och växtlighet för att kombinera olika önskemålen och att ha flera typer av ytor. Likaså nämns växtlighet och belysning som viktigt för att vilja vistas i utemiljön.

I anknytning till utemiljön önskar alla perspektivgrupper sittplatser med bord och grillplats. "Gärna med tak", säger en person, så att man kan sitta ute även när det regnar. Många nämner också att det är viktigt med många papperskorgar och regelbundet underhåll så att platsen ser hel och ren ut. "Jag har varit på en plats där det var ett stort träbord och en träbänk: och det var ganska mysigt. Det behövs inte så mycket för att göra det mysigt", säger en person.

Det finns en generell oro kring hur parkeringen kommer påverka både trygghet och trivsel. Vad gäller trivseln specifikt så nämns avgaser och ljudet från trafiken som störande och otrevligt. Här nämner flera grupper återigen växtlighet som en trivsamt lösning att skärma av trafiken och att dölja eventuella staket.

Behåll skog, behåll ljus, sätt upp ljusslingor som gör att det blir mysigt. Det ska vara lite festvåkänsla med färg.

Att slutningen används för att göra olika saker i olika nivåer. Längst ner kanske man kan spela fotboll, på nästa våning basket och sen högst upp kan det finnas en hängmatta eller gunga.

CENTRALA TEMAN – har lyfts av samtliga perspektivgrupper

Växter

Träd, buskar och blommor. Växtlighet nämns både som skydd och för att öka trivselen

Sittplatser

Sittplatser med och utan bord, på olika platser vid utemiljön.

Belysning

Belysning nämns både i bemärkelsen att lysa upp vid mörker och för att skapa mysig känsla.

Trivsel – alla perspektiv

GRÖNSKA

- Behåll skog.
- Buskar för att skymma staket.
- Blommor.
- Naturen ska vara kvar, men uppstyrd.
- Gräs gör att det ser fint ut.
- Gräs eller asfalt spelar ingen roll.
- Gärna lite kullar hellre än helt platt.
- Ha kvar träd.

HÄNGYTA

- Grillplats.
- Fler sittplatser.
- Utspridda sittplatser.
- Sköna sittplatser med tak så att man kan vara ute när det regnar.

BELYSNING

- Belysning för att lysa upp när det är mörkt.
- Mysigt upplyst med ljusslingor.

FUNKTIONER KOPPLAT TILL TRIVSEL

- Fotbollsplan med konstgräs eller asfalt.
- Gungor (snurrungor och korggungor efterfrågas).
- Klätterställning/motorikträning.
- Hängytor.
- Multicourt som t.ex. vid Tappströmsskolan.

UNDERHÅLL

- Gott om papperskorgar.
- Fräscht och väl underhållet.

GESTALTNING

- Alla ska känna sig välkomna.
- Färgglad altan.
- Färgglatt.
- Svart och vitt.
- Gult är fint.
- Det ska vara lekplatsaktigt.
- Festivalkänsla med färg och träd.
- Sluttningen görs till olika nivåer.
- Ekebyhovsparken med nya skate-ramper är en trevlig plats.
- Gunga t.ex. som den i Rosenhill.
- Exempel Körsbärsparken i Tullinge.
- Utedusch/vattenlek.
- Lysande konstverk som i t.ex. Nyköping.
- Parkkänsla.
- Avskärmningar i rum med t.ex. gungor eller växter.

TRIVSEL KOPPLAT TILL TRYGGHET

- Stänga av mellan parkering och utemiljön.
- Fler gångbanor och övergångställen till fritidsgården.
- Varningsskyltar: Lekande barn.
- Plats där bara barn får vara/gå till fritidsgården.
- Stort och inte så många bilar.
- Trivsel är trygghet.
- Mjukt underlag för att minska skaderisken.
- Inte för mycket folk runt omkring.

FUNKTIONER

Samtliga svarsgrupper lyfter vikten av sällskapsytor med bra och bekväma sittplatser som gör det inbjudande att hänga utomhus. Det kan vara både stolar, bänkar och bord. Några önskar lite annorlunda sittplatser. En 14-åring säger exempelvis att det vore bra med "trevliga sittplatser i olika nivåer, lite som en läktare i olika steg". Återkommande bland ungdomarna är att de också tycker att det vore bra om några sittplatser har tak så att det går att vara utomhus även om det regnar. En grill önskas av flera.

Samtliga åldersgrupper tycker att det är viktigt att det finns saker att göra utomhus. En 11-åring säger: "Det ska vara lekplatsaktigt, med saker som man kan använda utan att först behöva hitta på en lek". En 14-åring säger istället: "Lite skolgårdskänsla fast kanske inte så mycket lekpark, men det ska finnas saker att göra". Både barn och ungdomar nämner att de saknar ramperna och gärna skulle se något liknande igen. Gärna uppdaterade och mer säkra. Bland barnen är gungor (korggungor eller snurrungor), klätterställningar, hinderbana och rutschkanor återkommande önskemål. Även flera ungdomar nämner att gungor vore kul. Möjligheten till att spela fotboll och basket är ett återkommande önskemål bland ungdomarna. En multicourt nämns av några. Det är viktigt för både barn och ungdomar att man ska kunna vara aktiv och röra på sig.

Både barn och ungdomar reflekterar över olika underlag och att det är viktigt att de anpassas efter vilka aktiviteter som är tänkta att utföras på de olika ytorna. Vid eventuella klätterställningar och hinderbanor ska underlaget vara mjukt så att man inte slår sig om man ramlar, men vid basket- och fotbollsplan är det viktigt med ett fast underlag. Flera nämner att gräs är fint och bidrar till trivsel, men att det också är viktigt för att man ska kunna göra vissa aktiviteter, t ex hjula.

CENTRALA TEMAN – har lyfts av samtliga perspektivgrupper

Bra och bekväma sittplatser

Det ska finnas bra sällskapsytor där man kan sitta och hänga med sina kompisar

Aktivitet och rörelse

Det ska finnas saker att göra utomhus

Anpassat underlag

Det är viktigt att tänka på vad ytorna ska användas till, men det ska finnas tillgång till både mjukt och hårt underlag

Funktioner – alla perspektiv

SÄLLSKAPSYTOR

- Bänkar.
- Bord.
- Stolar.
- Sittplatser med skydd från regnet.
- Hängmattor.
- Fåtöljer.
- En altan/uteplats.
- Grillplats.
- Något kul att sitta på, kanske något som snurrar.
- "Fredskomet" (inspiration från Träkvista skola).

SPORT/IDROTT

- Fotbollsplan (konstgräs eller asfalt).
- Basketkorg/baksetplan.
- Multicourt.
- Fotbollsmål.
- Skateramper.
- Pump-track.
- Badmintonplan eller tennisplan.
- Utegym.
- Sprintbana i skogen.
- Cykelbana (downhill), kanske i trä.
- Plats att åka sparkcykel på.

LEK/AKTIVITET

- Studsmatta eller "studsmattemark".
- Snurrunga (viktigt med EU-märkta gungor).
- Korggunga (viktigt med EU-märkta gungor).
- Klätterställning.
- Hinderbana.
- Rutschkana.
- Liten höghöjdsbana med t ex broar och saker man kan balansera på.
- Linbana.
- Pingisbord som man kan spela bollpingis på (inspiration från Sanduddens skola).
- Pysselställe utomhus/allmän grafittivägg med kartonger och sprayburkar som man får använda.
- En stuga att hänga i.
- Någonting man kan vara lite vild på.
- En clown.

PERSONALENS ARBETSMILJÖ

Fritidsgårdens personal betonar vikten av att värna deras arbetsmiljö i samband med ombyggnationen av utemiljön. En oro över att området ska bli för stort att överblicka uttrycks av alla svarande. Som nämnt under såväl trygghet som trivsel betonar alla vikten av att alla ytor är synliga och lättillgängliga. Ytorna bör vara öppna utan stora saker som blockerar sikten. Om något händer ska det vara lätt för personal att ta sig dit. Långa avstånd från gården bidrar till en mer pressad arbetsmiljö. Det är viktigt att alla ytor är väl upplysta så att det känns tryggt för både barn, ungdomar och personal.

Samtliga svarande uttrycker att det är av största vikt att det blir tydligt vilket område som fritidsgården ansvarar för och vad de faktiskt ansvarar för. Vem är huvudman och ansvarar för att städa upp och återställa ytan om den har använts utanför fritidsgårdens öppettider, exempelvis på helgen? Personalen säger också att det måste vara tydligt vad man får och inte får göra i området: "Det ska framgå att det är en plats fri från tobak, alkohol och droger så att personal har något att luta sig emot om man behöver säga till ungdomar eller andra som använder området. Det ska inte vara möjligt att dra argumentet att "det här är en allmän plats och den bestämmer inte ni över"". Om området blir ett tillhåll för andra riskerar det att bli otryggt för de barn och unga som kommer till fritidsgården.

Flera svarande lyfter också vikten av skugga eftersom det lätt blir väldigt varmt, samt behovet av parkeringsplatser till personalen. Önskemål om gratis tillträde till badhuset, exempelvis under skolloven, nämns också.

Ansvar

Det måste vara tydligt vem som ansvarar för området och när, samt vad som får och inte får göras på området.

Avgränsning

Det ska finnas en tydlig avgränsning som anger vad som är fritidsgårdens område

Synlighet

Området måste vara möjligt att överblicka genom öppna ytor och bra belysning

Arbetsmiljö – alla perspektiv

- Synlighet och överblickbarhet.
- Belysning.
- Fasta möbler.
- Papperskorgar.
- All personal ska kunna rondera och känna sig trygga med det.
- Inte för långa avstånd.
- Avgränsningar: var går fritidsgårdens gräns?
- Farhåga att det blir ett tillhåll för personer som inte går på fritidsgården och som går tid för att sälja droger.
- Tydlig skyltning med vad som gäller på området.
- Möjlighet till skugga.
- Vem ansvarar för skadegörelse och nedskräpning på området utanför fritidsgårdens verksamhetstider? Vem städar på måndagsmorgonen om det ligger glas och fimpar på området?
- Vem ansvarar för att det blir en trygg plats när det inte är verksamhet på fritidsgården?
- Parkeringsplatser för personal.
- Tillgång till badhuset under skollov.